

Fáma a biciklistákról*

Rusnya Károly

BIRODALMAM TÖRTÉNETE

(apokrif)

(...)

Valamelyik éjjel meglátogatott álmomban Josef Ferrarius. Észak felé hajózik társaival – mint mondja –, hogy meglelje a nemlétező szigetet. Röhögsz, bitang. Nem lep meg. Kiúszván a tények tetves világából rábukkannak majd a szigetre, mely az ő hitvilágukban meg az enyémben valósággá válik. Mások nem fognak róla tudni. Különben hogyan lehetne megmenekülni a kutatók, kalandorok, régészek, geológusok, óceanológusok közelgő rohamától? Lám, kétszáz év múlva fölfedezik Amerikát. Most még Amerika nem tény, Grossman, ezt jegyezd meg, és ezért nem is létezik. Ha valakinek azt mondanád, hogy Normandiával szemben egy pont akkora világ van, mint a miénk, örülnék néznének. Pedig van. Á, de ezt úgysem árulod el senkinek, te konformista! Elnézést, sir, megismételné ezt az utolsó szót? Nem, nincs értelme. Még nem jött el az ideje. Hallgasd meg, mit mondok neked: eljő majd az az idő, midőn az emberek nem hisznek többé Isten létezésében. Ez lehetetlen, sir. Nagyon is lehetséges, sajnós. Éppen úgy, mint ahogy a ptolemaioszi világrenddel eltompított agyaddal azt gondolod, hogy egy másik kontinensről fecsegek neked, ugyanúgy az eljövendő Grossmanok majd azt hiszik, mivel Isten nem tény, Istent az ember ötlötte ki, hogy kevésbé féljen. Isten a nyolcadik kontinens, Grossman. Nem jó és nem rossz, nem kicsi és nem nagy. Isten valami más, mindig valami más. És kímélj meg, kérlek, a sekrestyési lábjegyzeteidtől, melyekben az eljövendő nemzedékek előtt denuncialsz és eretnekséggel vádolsz.

* Részlet a regényből

Hát ha még ezt meghallod, leesik az állad a meglepetéstől. Az éjszaka itt járt Margot. Nem a hóna alá szorított véres fejével jelent meg, mint ahogy neked meg a hozzád hasonló gazfickóknak szokott. Pont készültem elvackolni fölkészülvén az álom és ébrenlét határán leselkedő rossz szellemekkel való leszámolásra, midőn betoppan Margot. A jelenléte. Nem a kísértete, mondom, hanem a hűtlenségei és a bosszúm miatt kissé kellemetlen jelenléte. Mit akarsz nekem mondani, gondoltam, mire Margot: Károly, oly egyedül vagyok! Sandán nézel rám, udvarmesterem, azt hiszed, Rusnya össze-vissza hablatyol, látomásai vannak, a királynő halott, így semmit sem szólhatott. Te tökfilkó, a szavak nem arra szolgálnak, hogy megértsük egymást. Jusson eszedbe a Teremtés első könyve, amidőn az Úr összezavarta a nyelveket. A szavak arra valók, hogy meg nem értést szüljenek. Mégis, mekkora az erejük. Grossman: te is csak egy szó vagy. Vedd el az o-t meg az a-t, a lelked, s a mássalhangzók maradnak meg csupán: Grossman, vagyis a csontjaid, mint amazok ott a kolostor labirintusában. De hagyjuk a mantrákat. Egyedül, mondd, Margot, szóltam valamiképp, s ő helyeselt. Megmagyarázhattam volna neki, hogy a magány a végzetünk, hogy itt semmit sem lehet tenni, de a halála (melyet ő igen komolyan vett) iránt érzett kegyeletből nem tettem, csak a jelenléteimet igazítottam úgy, hogy érezze részvéteimet. Mondom, a jelenléteimet, mert, s ezt te is jól tudod, akiről az udvaroncok és a csőcselék azt hiszi, hogy én vagyok, az ott lenn, porral-penésszel lepetten tengődik a trónomon. A lélek akkor van a legközelebb a testhez, midőn nem azonosul vele. Világos ez számodra? A test azért kell, hogy mindez ne legyen légies, túlzottan éterikus az olyan faragatlan fickók számára, mint amilyen te és évfolyamtársaid vagytok, akikkel együtt magoltad a Patrisztikát. *Habet mulier animam*, Grossman? *Habet*, sir. Még mindig ragaszkodsz tévhitedhez, habár ez növeli tekintélyed a szememben. Ez az egyetlen dolog, ami mellett, legyőzve félelmedet, emberként kitartottál. E téveszme tesz emberré. De látod, új felismeréseknek jutván birtokába, idővel én is változtattam nézőpontomon. Nem fogom azt mondani, hogy a nőknek van lelkük, azt nem, de hogy valami lélekféljük van, azt igen. Ide azzal a pergamennel! Lerajzolom neked, hogy fest a férfiak animája, illetve a nők animulája:

férfi lélek

női lélek

Látod, hiányzik a keresztvonal. Órákig tudnék beszélni neked erről, de minek, úgysem értenéd. Egy szép napon Jung különül fog erről írni. Meg aztán, vár rák a munka. Írjad! Isten szereti a radikális változásokat. Írd föl, miként vélekedett erről Eckhart mester, mert a könyveit el fogják égetni. („Ha az ember teljes mértékben fölülemelkedik a bűnön és felhagy vele, akkor az ígéretéhez hű Isten úgy fog tenni, mintha sohasem vétkezett volna. Nem fogja megengedni, hogy egy pillanatig is szenvedjen bűnei miatt. Még ha annyi bűnt követett is el, mint amennyit az emberiség együttvéve, Isten nem fogja arra kényszeríteni, hogy miattuk vezekeljen. Ezzel az emberrel olyan közeli kapcsolatot fog létesíteni, amilyent még soha, egyetlen élőlényvel sem. Ő nem kérdi, ki volt ez az ember korábban. Isten a jelen istene.”) Most pedig, Grossman, lássunk neki a dolognak: történelmet kell írni. Minden pillanat kincsét ér. Míg én Margot-ról lamentálok, egy szempillantás alatt világra jön valami kurafi, s beleköp a levesembe. A schisma már megtörtént, tehát: a szakadás *ad acta*. Elő kell készíteni a Reformációt. Kérem! A Reformációt, te idióta. Bocsásson meg, sir, nem tudom, miről van szó. A részletekkel én sem vagyok tisztában. Luther Márton még csak négy éves. Nem az én dolgom a részletekkel bíbelődni. Megmondtam már, Isten szereti a radikális változásokat. Ellentétben a Pápával és talpnyalóival, akik lélekből építették meg azt, amit a fáraók kőből, a piramist, Grossman, az egyiptomi piramist. Evvel szentséggyalázást követtek el, hiszen a Lélek nem építőanyag. Be akarnak húzódni a belsejébe, hogy elrejtőzzenek Isten előtt, de ördögöt! Isten örökké belül van. Mi vagyunk kívül. Téves a prójekció, erről van szó. Íme, már látom az új egyházszakadást. Ezért is falaztattam be a Szt. Panfuciusz kolostor összes ajtaját. Gondolod, hogy a Konstantinápoly és Róma közti szakításra egy olyan szofisztikus teológiai kérdés miatt került sor, mint teszem azt: *Filioque*? Nem. „Azt gondoljátok, azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre!” – szól az Úr. „Nem, mert mondom néktek, azért jöttem, hogy meghasonlást támasszak.” Érted már? Nem, sir. Annál jobb. Írd! Az egyházszakadás a történelmi fejlődés szükségszerűsége. A keleti egyház mártírrá vált, mivel minden erejét keresztje cipelésére összpontosította. Nővérenek, a római kúriának halálos bűne nem a feslettség, nem a szimónia, sem a bűnbocsánattal való kereskedés, hanem az építészet, mely nyugat felé fog terjeszkedni, hogy fölemelje építményeit, kiterjessze földi birodalmát. Vajon Maximus, a gyóntató atya fogja-e fölfedezni Amerikát? Nem, Kolumbusz Kristóf lesz az – de nem a Reneszánsz előtt. Sir, folyton a Reneszánszt emlegeti. Valóban, ha elégszer elismételsz egy hazugságot, való-

sággá válik. Egyszerű szó-mágia. Ugyanúgy ismételtetem: Grossman, Grossman, Grossman, egészen addig, míg teli idézetekkel, dühvel meg nem jelentél mellettem abban a pokoli kocsmában; valóságos voltál, mégis hamis. Így ismételtetem: Reneszánsz, Reneszánsz, Reneszánsz. És mi történik? 1369-ben – írja majd Bogdan Suhodolski – megszületik Leonardo Bruni. A dátum téves. Az 1368 az igazi, de ez semmin sem változtat. Írd, hogy Suhodolskinak legyen honnan átmásolnia: 1380 Poggio Bracciolini születésének éve, 1377 Filippo Brunelleschié, 1378 Lorenzo Ghibertié; 1386-ban születik a nevezetes Donatello, Fra Angelico 1390 körül, Jan van Eyck 1397-ben és ugyanebben az évben, ezt húzd alá, Johann Gutenberg. A desacralizáció anyagi alapjával körülbelül elkészültünk, lehet, hogy az évszámok nem stimmelnek, de hát mi szükségünk a kronológiára. Meg kell várnunk az 1401. esztendőt, hogy megszülessen egyik emberünk, Nicolaus Cusanus. Csak semmi fölösleges kérdés! Ne próbáld megtudni azt, amit nem bírsz megtudni. Egyszer s mindenkorra jegyezd meg, Grossman, a történelem bennünket nem érdekel. Minket csak a végromlása érdekel. Mások föladata történelmet csinálni, amiénk az aláásása. Ne feledd, Suhodolski szerint, a mi időnk jellegzetessége, idézem, a világ pusztulása által való helyrehozásába vetett misztikus remény. Nem értem, sir, nem világos számomra ez az ellentmondás. Nem érted, Grossman? Német a neved, két cikornyás S-szel, és nem tudod, hogy a NYUGAT németül ABENDLAND – az alkony földje! Nem, sir. Akkor egyáltalán mi milyen nyelven beszélünk? Mely ábécé betűivel írod le szavaimat? Semmit sem lehet biztosan megállapítani. Miért van ez így, sir? Mert minden relatív. Evvel nem mondtam semmit, igaz-e? Elmagyarázom neked: minden relatív, mert $E=MC^2$.

(...)

*Belgrád
Újvidék*

*Svetislav Basara
Fordította: Utasi Anikó*